

Disposicions generals – Instruccions

INSTRUCCIÓ de la gerent municipal de 4 d'octubre de 2021, per la qual es fixen els criteris d'aplicació del Reglament Municipal sobre el Registre d'Enquestes i Estudis d'Opinió.

Instrucció de la gerent municipal per la qual es fixen els criteris d'aplicació del Reglament Municipal sobre el Registre d'Enquestes i Estudis d'Opinió, aprovat pel Plenari del Consell Municipal en la sessió celebrada el dia 19 de setembre de 2003.

Preàmbul

El Departament d'Estudis d'Opinió de l'Oficina Municipal de Dades s'encarrega de la realització d'estudis d'opinió d'interès per a l'Ajuntament. Les enquestes d'opinió pública, hàbits i condicions de vida de la població són activitats instrumentals prèvies per a la valuació per part de l'Ajuntament de diversos aspectes de la realitat social barcelonina, així com també per a la valuació de la gestió municipal i l'obtenció d'indicadors de gestió, de satisfacció i de control de la qualitat dels serveis municipals. Es tracta, doncs, d'un servei estratègic a l'hora d'orientar la presa de decisions dins l'organització municipal.

Per tal de regular l'activitat d'enquestes, el Plenari del Consell Municipal va aprovar el 19 de setembre de 2003 el Reglament Municipal sobre el Registre d'Enquestes i Estudis d'Opinió, publicat al BOP núm.242 de 9 d'octubre del mateix any.

El Reglament determina la creació del Registre i en defineix les característiques i el funcionament; també estableix els terminis i mecanismes de comunicació de les enquestes municipals i les seves dades i documents associats, i atribueix la gestió del Registre al Departament d'Estudis d'Opinió, actualment ubicat dins l'Oficina Municipal de Dades.

El temps transcorregut des de l'aprovació del Reglament ha implicat la implementació massiva de l'accés a les noves tecnologies i, en l'àmbit de l'administració pública, l'impuls a la digitalització de l'administració, la transparència i el retorn a la ciutadania de la informació obtinguda gràcies als seus recursos i a la seva col·laboració.

Diverses novetats legislatives i normatives han acompanyat aquests canvis, principalment la Llei 19/2014, del 29 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern.

L'Ajuntament, en línia amb aquestes novetats, va iniciar l'any 2016 un important procés de transformació digital seguint una nova directriu basada en l'orientació al ciutadà, l'ús d'estàndards oberts i programari obert, i d'acord amb una estratègia de dades ètica que va posar la privacitat, la transparència i els drets digitals al centre.

La Mesura de Govern de Gestió Ètica i Responsable de les Dades: Barcelona Data Commons, aprovada el 14 de febrer de 2018, estableix els objectius de l'Oficina Municipal de Dades, de la qual forma part el Departament d'Estudis d'Opinió, la qual haurà de permetre desenvolupar

polítiques públiques informades mitjançant l'evidència que aporten les dades, el seu correcte tractament i l'anàlisi que se'n deriva. Així mateix, defineix els principis rectors de l'actuació de l'Ajuntament de Barcelona respecte les dades assegurant-ne la dimensió social, l'accés permanent i la seva reutilització. Marca també com a objectiu desenvolupar procediments i mecanismes per treballar les dades de forma sistematitzada i quant més automatitzada possible, respectant la legislació vigent i sense posar en perill la privacitat, la confidencialitat i la seguretat d'aquestes dades; tot plegat amb la voluntat de reforçar el valor intern i extern de les dades.

Aquests canvis tecnològics, socials i normatius esdevinguts en els últims anys, han posat de manifest la necessitat d'aprovar una instrucció que reforci el Reglament i en garanteixi la seva correcta aplicació a totes les àrees, sectors i departaments de l'Ajuntament i els ens del Grup Municipal, clarificant-ne el contingut i la gestió, i tot desenvolupant nous aspectes que donin compliment als principis de transparència i l'accessibilitat de les dades, particularment en el sentit d'agilitzar la publicació de les dades dels enquestes contingudes en el Pla d'Estudis Sociològics i ampliar i estandarditzar la documentació relativa a les enquestes publicades.

Per tot l'exposat, i d'acord amb la Regulació per la qual s'ordenen els documents municipals que incideixen sobre la interpretació i l'aplicació de les normes i de creació del Registre Municipal d'Instruccions i Circulars, aprovada per la Comissió de Govern en acord de 15 d'abril de 2015,

Resolc,

Aprovar la Instrucció per la qual es fixen els criteris d'aplicació del Reglament Municipal sobre el Registre d'Enquestes i Estudis d'Opinió, aprovat pel Plenari del Consell Municipal en la sessió celebrada el 19 de setembre de 2003.

1. Objecte

La present Instrucció té per objecte fixar els criteris d'aplicació del Reglament Municipal sobre el Registre d'Enquestes i Estudis d'Opinió (en endavant, el Registre), amb la finalitat de clarificar-ne el contingut i la gestió, i garantir el compliment de la legislació en matèria de transparència i publicitat de les dades.

2. Àmbit d'aplicació subjectiu

Aquesta instrucció s'aplica a:

- a) els òrgans administratius integrats dins l'Ajuntament de Barcelona;
- b) els organismes autònoms i les entitats públiques empresarials municipals, així com qualsevol organisme públic i entitat de dret públic vinculat i dependent de l'Ajuntament de Barcelona.
- c) Als consorcis, fundacions, societats mercantils i resta d'entitats integrants, dependents o adscrites a l'Ajuntament de Barcelona.

Tots ells, als efectes d'aquesta instrucció seran considerants departaments municipals o organismes promotors, indistintament.

3. Àmbit d'aplicació objectiu

Els criteris integrats en aquesta instrucció són d'aplicació a totes les enquestes i estudis d'opinió (independentment de la seva denominació) que es duguin a terme per l'Ajuntament de Barcelona i pels organismes i entitats que conformen l'àmbit d'aplicació subjectiu d'aquesta instrucció.

4. Contingut del Registre

Cal fer constar al Registre totes les enquestes incloses en l'àmbit d'aplicació objectiu d'aquesta instrucció amb l'objectiu de conèixer, a partir d'un qüestionari prèviament dissenyat i mitjançant mètodes quantitius, les opinions, actituds, hàbits, condicions de vida o característiques de la població de Barcelona o d'una part d'aquesta població, així com l'avaluació i el seguiment de les polítiques o serveis de l'Ajuntament i altres treballs que siguin rellevants per a l'acció del Govern.

Les dades obtingudes hauran de tenir significació estadística i amb aquest objectiu el qüestionari s'aplicarà a una mostra representativa de la població analitzada.

5. Requisits de les enquestes incorporades al Registre

Per tal de ser incorporades al Registre, les enquestes hauran de complir els següents requisits:

- L'enquesta s'aplica mitjançant un qüestionari prèviament dissenyat d'acord amb l'objecte d'estudi i el pla d'explotació de resultats.
- Aquest qüestionari s'aplicarà a una mostra representativa de la població univers de la qual es vol obtenir dades, segmentada per les variables que es considerin rellevants i amb un marge d'error explicat a la fitxa tècnica.
- La fitxa tècnica de l'enquesta haurà de ser supervisada i signada pel responsable de cada estudi.
- Si el treball de camp no es porta a terme amb recursos propis, s'haurà de gestionar una contractació basada en l'Acord Marc proporcionat pel Departament d'Estudis d'Opinió, d'acord amb la normativa aplicable en matèria de contractació pública. Aquest Acord Marc és vinculant per als departaments de l'Ajuntament de Barcelona i les entitats del Grup Municipal. Seran excepció a aquesta norma:
 - Les contractacions de tasques auxiliars específiques no previstes a l'Acord Marc.
 - Les operacions estadístiques conjuntes amb altres administracions en què es produeixi una única contractació del treball de camp i aquest contracte estigui promogut per una altra administració.

- Les operacions promogudes per entitats que s'hagin incorporat al Grup Municipal amb posterioritat a l'aprovació del PCAP de l'Acord Marc.

6. Terminis de publicació i documentació associada

La publicació de les enquestes al Registre es du a terme en dues fases:

- Publicació de l'enquesta amb les seves metadades, inclosa la fitxa tècnica i el qüestionari.
- Publicació de la documentació associada a l'enquesta (resultats).

6.1. Publicació de l'enquesta

Prèviament a la realització de l'enquesta, l'organisme promotor de l'enquesta ha de comunicar-ho al Departament d'Estudis d'Opinió, tot indicant l'objecte i el calendari d'execució de les tasques corresponents, el qual assignarà a la comunicació un número d'assentament en el Registre a efectes d'identificació de la futura enquesta.[1]

Un cop finalitzat el treball de camp i validades les bases de dades resultants, es procedirà a la publicació de l'enquesta en el Registre en un termini màxim de quinze dies a partir de la validació de les dades. En aquest moment caldrà aportar:

- 1) El qüestionari aplicat
- 2) Una fitxa tècnica signada pel responsable de l'enquesta que en validi la correcció tècnica. El contingut de la fitxa tècnica ha de descriure:
 - Nom i objecte de l'enquesta
 - Dates de realització del treball de camp
 - Grandària de la mostra
 - Univers
 - Metodologia emprada
 - Assignació
 - Ponderació
 - Procediment del mostreig
 - Error mostral
 - Pressupost
 - Sistema d'adjudicació
 - Organisme promotor

En el moment de publicació de l'enquesta s'enviarà un correu automàtic de notificació als grups polítics municipals.

6.2 Publicació de la documentació associada a l'enquesta (resultats)

Un cop publicada l'enquesta al Registre, caldrà procedir a la publicació de la documentació associada en els terminis i continguts especificats a continuació.

Per a determinar els terminis d'incorporació de l'enquesta al Registre i la documentació a incloure, caldrà tenir en compte la tipologia de l'enquesta segons la següent classificació:

1. Enquestes incloses en el Pla d'Estudis Sociològics
2. Enquestes no incloses al Pla d'Estudis Sociològics dutes a terme sota la direcció tècnica del Departament d'Estudis d'Opinió de l'Oficina Municipal de Dades.
3. Enquestes dutes a terme sota la direcció tècnica d'altres departaments o entitats municipals.

Atès l'especial interès públic de les enquestes incloses al Pla d'Estudis Sociològics (1), els terminis màxims en els que es podran fer públics els documents de les diferents enquestes redueix de forma significativa respecte a la resta d'estudis inclosos al Registre (2 i 3), segons la següent taula:

	Fins a 800 entrevistes	Més de 800 entrevistes
Estudis inclosos al Pla d'Estudis Sociològics (1)	1 mes	2 mesos
Resta d'estudis (2 i 3)	3 mesos	6 mesos

Tots els terminis comptabilitzen a partir de la validació de les bases de dades de l'enquesta per part de l'organisme promotor, moment en què es considera tancat el treball de camp.

En les enquestes promogudes i/o dutes a terme sota la direcció tècnica d'altres departaments o entitats municipals (3), es publicarà la documentació el dia següent a la finalització del termini màxim, sempre i quan no s'acordi amb l'organisme promotor la publicació en una data anterior.

En funció de la tipologia descrita, caldrà incloure en el Registre, com a mínim, la documentació especificada a continuació:

1. Enquestes incloses al Pla d'Estudis Sociològics:
 - a) Qüestionari
 - b) Bases de dades en els formats més habituals (en el moment de redacció d'aquesta instrucció: SPSS, R, csv format text i csv format codi)

- c) Taula de preguntes i respostes auxiliars a les bases de dades
- d) Manual d'ús de la base de dades
- e) Explotació de resultats: taules de freqüències i encreuaments per a les variables més rellevants
- f) Explotació de resultats: evolució de resultats
- g) Explotació de resultats: informe o informes produïts

2. Enquestes dutes a terme sota la direcció tècnica del Departament d'Estudis d'Opinió de l'Oficina Municipal de Dades:

- a) Qüestionari
- b) Bases de dades en els formats més habituals (en el moment de redacció d'aquesta instrucció, SPSS, R, csv format text i csv format codi)
- c) Taula de preguntes i respostes auxiliars a les bases de dades
- d) Manual d'ús de la base de dades
- e) Explotació de resultats: taules de freqüències i encreuaments per a les variables més rellevants
- f) Explotació de resultats: evolució de resultats (quan estigui disponible)

En aquests casos, la publicació d'altres documents d'explotació de resultats com ara els informes serà decisió de l'organisme promotor.

3. Enquestes dutes a terme sota la direcció tècnica d'altres departaments o entitats municipals:

- a) Qüestionari
- b) Base de dades en el format utilitzat per a l'explotació de les dades per part de l'organisme promotor

En tots els casos, les bases de dades publicades hauran de complir els següents requisits:

- Hauran d'estar degudament anonimitzades, amb l'eliminació de qualsevol dada o variable que pogués permetre la identificació de les persones entrevistades
- Hauran de ser coherents amb la resta d'informació associada a l'enquesta, bàsicament qüestionari i fitxa tècnica.

7.- Entrada en vigor

Aquesta Instrucció entra en vigor el dia de la seva publicació a la Gasetta Municipal de Barcelona.

8.- Inscripció i publicació

Aquesta Instrucció s'ha d'inscriure en el Registre Municipal d'Instruccions i Circulars i publicar-la al web municipal i a la Gasetta Municipal de Barcelona.

Barcelona, 4 d'octubre de 2021. La gerent municipal, Sara Berbel Sánchez.

[1] El Departament d'Estudis d'Opinió facilitarà a l'organisme promotor de l'enquesta la informació operativa necessària per gestionar la incorporació de l'enquesta al Registre.